

שימו לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

תנ"ך

לבתי ספר עצמאיים

הוראות

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון – עיון בתורה (ספר שמות עם מפרשים)	50 נקודות
פרק שני – עיון בנביאים אחרונים	{
פרק שלישי – עיון בכתובים	
50 נקודות	(10x5) –
סך הכול	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.

ד. הוראות מיוחדות: בפרק השני ובפרק השלישי יש לענות על פי רש"י או מצודת דוד.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – עיון בתורה (ספר שמות עם מפרשים) (50 נקודות)

בפרק זה ארבע שאלות (לכל שאלה – 17 נקודות).
מותר לענות, באופן מלא או חלקי, על מספר שאלות כרצונכם אך סך הנקודות שתוכלו לצבור לא יעלה על 50.

1. שמות, י', י'–כ"ג

א. "ראו כי רעה נגד פניכם" (פסוק י').

רש"י: "ומדרש אגדה שמעתי כוכב אחד יש ששמו רעה...".

(1) על פי מדרש האגדה, מהו הדבר שממנו הזהיר פרעה את משה ואהרן?

(2) על פי מדרש האגדה, פרטו מה התרחש לבסוף בנוגע לדבר שממנו הזהיר פרעה.

(6 נקודות)

ב. התורה מדגישה בנוגע למכת ארבה: "ואחריו לא יהיה כן" (פסוק י"ד).

על פי רש"י, מהו הקושי בקביעה זו, ומהו התירוץ? (4 נקודות)

ג. עיינו בפסוקים כ"ב–כ"ג.

(1) על פי רש"י, מה היו שני השלבים במכת חושך?

(2) על פי רש"י, מה היו שתי המטרות של מכת חושך?

(7 נקודות)

2. שמות, י"ב, כ"ג–מ"ב

א. עיינו בפסוקים כ"ג–כ"ז.

(1) "ויקד העם וישתחוו" (פסוק כ"ז).

על פי רש"י, על אילו שלוש בשורות הודה העם?

(2) צטטו מן הפסוקים רמז לכל אחת מן הבשורות.

(6 נקודות)

ב. "וילכו ויעשו בני ישראל" (פסוק כ"ח).

מה רש"י מקשה על הכתוב, ומה הוא מתרץ? (5 נקודות)

ג. "ליל שְׁמֵרִים הוא לה'... שְׁמֵרִים לכל בני ישראל" (פסוק מ"ב).

על פי רש"י, הסבירו את המשמעות של המילה "שְׁמֵרִים" בכל אחד מחלקי הפסוק. (6 נקודות)

3. שמות, י"ז, ט"ז-ט"ז

- א. "בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק" (פסוק ט').
 על פי שני הפירושים של רש"י, אילו אנשים יש לבחור למלחמה, ומדוע? (6 נקודות)
- ב. עיינו בפסוק י"ב.
 (1) "ויקחו אבן... וישב עליה".
 על פי רש"י, מדוע ישב משה דווקא על אבן?
 (2) על פי רש"י, הסבירו את המילים "ויהי ידיו אמונה".
 (6 נקודות)
- ג. "כי יד על כס י-ה" (פסוק ט"ז).
 על פי רש"י, הסבירו מהו הפתיב השונה בפסוק, ומדוע נכתב כך. (5 נקודות)

4. שמות, י"ח, י"ב-כ"א

- א. "ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חותן משה" (פסוק י"ב).
 מה רש"י מקשה על הכתוב, ומה הוא מתרץ? (5 נקודות)
- ב. "לדרש אלקים" (פסוק ט"ו).
 הסבירו את המשמעות של "לדרש אלקים", על פי רש"י ועל פי רמב"ן. (6 נקודות)
- ג. עיינו בפסוק כ"א.
 על פי רש"י, הסבירו מה הם "אנשי חיל" ומה הם "אנשי אמת", ומדוע יש לבחור דווקא בהם לדיינים. (6 נקודות)

יש לענות על חמש מן השאלות 5–12 בפרקים השני והשלישי (לכל שאלה – 10 נקודות).

פרק שני – עיון בנביאים אחרונים

5. ישעיה, מ"ד, כ"ה–כ"ח

- א. עיינו בפסוק כ"ה.
- הסבירו את המילים "מפר אותות בדים" ואת המילים "משיב חכמים אחור ודעתם יסכל". (3 נקודות)
- ב. "...לצולה חרבי וְנִהְרְתִּיךְ אוֹבִישׁ (פסוק כ"ז).
- על מי הנביא מנבא בפסוק זה, מה הנביא מנבא עליו, ומדוע הנביא מנבא זאת במילים אלה? (4 נקודות)
- ג. "וכל חפצי יְשָׁלֵם ולאמור לירושלם תבנה והיכל תִּסָּד" (פסוק כ"ח).
הסבירו את הדברים שנצטווה כורש לעשות. (3 נקודות)

6. ישעיה, ס"ו, כ"א–כ"ד

- א. "וגם מהם אקח לכהנים ללויים" (פסוק כ"א).
הסבירו את בשורת הנביא שבפסוק זה. (3 נקודות)
- ב. עיינו בפסוק כ"ג.
- (1) מה רצה הנביא להדגיש באמצעות הכפילויות "חֲדָשׁ בחדשו" ו"שבת בשבתו"?
(2) מהי המשמעות של הריבוי "יבוא בֶּל בשר"? לאן הם יבואו?
(4 נקודות)
- ג. "וראו בפגרי האנשים הפִּשְׁעִים" (פסוק כ"ד).
מי הם "האנשים הפִּשְׁעִים", ומה היה הפשע שלהם? (3 נקודות)

7. ירמיה, ז', י"ח–כ"ג

- א. עיינו בפסוק י"ח.
- הסבירו את תוכחת הנביא במילים "למען הכַּעֲסִנִּי". (3 נקודות)
- ב. "עלותיכם סָפוּ על זבחיכם ואכלו בשר" (פסוק כ"א).
כתבו מהו ההבדל בין עולות ובין זבחים, מהו פירוש המילה "סָפוּ", ומה הנביא מתכוון לומר במילים אלה. (4 נקודות)
- ג. עיינו בפסוקים כ"ב–כ"ג.
הסבירו את הרעיון שבדברי הנביא בפסוקים אלה. (3 נקודות)

8. יחזקאל פרק ב', ט'–פרק ג', ט'

- א. "כתובה פנים ואחור וכתוב אליה קנים והגה והי" (פרק ב', פסוק י').
הסבירו את שני חלקי הפסוק. (3 נקודות)
- ב. עיינו בפרק ג', פסוקים א'–ג'.
(1) עיינו בפסוקים א'–ב', והסבירו מהי המשמעות של אכילת המגילה.
(2) מהי המשמעות של הציווי "בטנך תאכל ומעיק תמלא" (פסוק ג')?
(4 נקודות)
- ג. עיינו בפרק ג', פסוק ט'.
הסבירו מהו החיזוק לנביא בשני קטעי הפסוק האלה:
"כשמיר חזק מצר נתתי מצחק".
"כי בית מרי המה".
(3 נקודות)

9. יחזקאל, ל"ט, י"ג–ט"ו

- א. וקברו... והיה להם לשם" (פסוק י"ג).
הסבירו מדוע קבורת גוג וצבאו תהיה לישראל "לשם". (3 נקודות)
- ב. עיינו בפסוק י"ד.
למה הכוונה "אנשי תמיד", ומה הם "יחקרו"? (3 נקודות)
- ג. "ובנה אצלו ציון" (פסוק ט"ו).
הסבירו מהו "ציון", ולשם מה יבנו אותו. (4 נקודות)

פרק שלישי – עיון בכתובים

10. תהלים, י"ט

- א. עיינו בפסוקים ב'–ג'.
- (1) "השמים מספרים כבוד א-ל" (פסוק ב').
- הסבירו למה הכוונה במילים "השמים מספרים".
- (2) "יום ליום יביע אמר" (פסוק ג').
- הסבירו את כוונת הפסוק.
- (4 נקודות)
- ב. "ישש כגבור לרוץ אֶרֶץ" (פסוק ו').
- על מה נאמר דימוי זה? הסבירו את הדימוי. (2 נקודות)
- ג. מלבי"ם (לפסוק י"ד): "גם - הגם שאני מובטח [בטוח] שלא אעבור על מצות ה' בזדון, לפעמים יתעה האדם על ידי זדים החולקים על התורה במזיד ומתעים את האדם על ידי טענותיהם, או שהם מושלים עליו ומכריחים אותו לנטות מדרך הטובים, על הראשון אמר 'מזדים חֲשֹׁךְ עבדך', בל אתחבר עימהם, ועל השני אמר 'אל ימשלו בי'".
- הסבירו מה היו שני החששות של דוד, ומה הוא ביקש בנוגע לכל אחד מהם. (4 נקודות)

11. תהלים, מ"ז

- א. עיינו בפסוק ד'.
- הסבירו את ההבטחה במילים "יִדְבָּר עִמִּים תַּחֲתִינוּ". (2 נקודות)
- ב. עיינו בפסוקים ה'–ו'.
- הסבירו את הקשר בין שני פסוקים אלה. (4 נקודות)
- ג. עיינו בפסוק י'.
- (1) מי הם "נדיבי עמים"?
- (2) הסבירו את המילים "כי לאלקים מִגְנֵי אֶרֶץ".
- (4 נקודות)

12. תהלים, קמ"ז

- א. כיצד רחמי ה' על ברואי באים לידי ביטוי בדברים האלה:
- "המצמיח הרים חציר" (פסוק ח').
- "לבני עֵרֵב אשר יקראו" (פסוק ט').
- (4 נקודות)
- ב. עיינו בפסוק י"א.
- הסבירו מדוע "יראיו" הם "הַמְיַחֲלִים לַחֲסֵדוֹ". (2 נקודות)
- ג. "שבחי ירושלם... כי חזק בריחי שערך ברך בניך..." (פסוקים י"ב–י"ג).
- מהי המעלה של ירושלים במילים "כי חזק בריחי שערך", ומהו הקשר למילים "ברך בניך בקרבך"? (4 נקודות)

בהצלחה!